

Ajankohtaisia digiturva-asioita

Strateginen jory 11.6.2021

Kari Klemm

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Näkymä digikokonaisuuteen (Digijohtaja Mika Nordman)

Käynnissä olevia toimenpiteitä

- Tulosohjaukseen liittyvien digitulostavoitteiden koostaminen
- Digiteemojen läpikäynti virastojen, osastojen ja muiden sidosryhmien kanssa
- Digivisiotyön pilotti KKV:n kanssa
- Digitalisaation ohjaus- ja hallintamalli
- Digihankkeiden edistäminen

Digipainopisteiden edistäminen

(kts.seuraava dia)

Tulevia toimenpiteitä

- Digivisiotyön laajentaminen, digipalveluiden tiekartta
- Digihankkeiden jatkuvaluonteisen arviointitoiminnon käynnistäminen hankkeiden johtamisen tueksi
- Tieto- ja kyberturvallisuuteen keskittyvän foorumin käynnistäminen
- Ministeriön ”digiasiantuntijafoorumi”

Erityistä huomioitavaa

- Hallinnonalan kärkidigihankkeen (TEdigi) jatkon linjaavat toimenpiteet, mm. jatkuvuusrahoitus
- ”Data-, digi- ja tietopolitiikan pysyvän sihteeristön asettaminen”: ministeriön askelmerkeistä sopiminen, mm. edustajat, TEM-toimintamalli, TEM-agenda

Odotusten ja painopisteiden kytkentä

Asiakaslähtöinen,
toimintavarma ja
yhteentoimiva

Kustannustehokas

Tieto- ja kyberturvallinen,
tietosuojan huomioiva

Viraston
/laitoksen
digivisio

Asiakkuuksien
digivisiot

Digipalveluiden
ekosysteemi
(yhteiset palvelut)

DIGIVISIO

dTEM-
toimenpiteet

Palvelut
digitaalisesti
saataville

Digipalveluiden
suunnitellut
elinkaaret

DIGITALISAATION
OHJAUS JA
JOHTAMINEN

Digipalveluiden
riskienhallinta

Tarvesalkku

Kehityssalkku

Palvelusalkku

TEM-konsernin
kokonaisarkkitehtuuri

Digipalveluiden
kriittisyysluokitus

DIGITALISAATION
TILANNEKUVA

TEM:n hallinnonalan digitalisaation kypsyystasoarviointi

Arviointimenetelmä ja kyberturvallisuus ja tietosuoja –osa-alue

V 2020

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Arvioinnin tausta ja tavoitteet

Arvioinnin tavoitteena oli TEM:n hallinnonalan digikypsyysasteen arviointi

Arvioinnin tausta

- TEM:n hallinnonalan digitalisaation ohjauksen tavoitetilan saavuttamiseksi ja valtioneuvostotasoisien vaikuttamisen tueksi laadittiin ja käynnistettiin vuonna 2019 ylihallituskautinen, vuodet 2019–2025 kattava dTEM-toimenpideohjelma. Ohjelmassa määriteltiin yhteinen tahtotila ja tavoitteet digikehityksen ohjaukseen.
- dTEM-ohjelman käynnistämisen tueksi toteutettiin syksyllä 2018 dTEM-esiselvitys. Esiselvityksessä arvioitiin TEM:n hallinnonalan digitalisaation kyvykkyyksien kypsyystaso eli hallinnonalan digikypsyystaso vuoden 2018 lopussa ja luotiin hallinnonalan digipysäytyskuva.
- Osana dTEM-toimenpideohjelman ja hallinnonalan digitalisaation muutoksen seurantaan toteutettiin syksyllä 2020 TEM:n hallinnonalan digikypsyysasteen uudelleenarviointi.

Arvioinnin tavoitteet

1. Muodostaa kokonaiskuva TEM:n hallinnonalan digitalisaation kyvykkyyksien kypsyystasosta eli digikypsyysasteesta vuoden 2020 loppupuolella.
2. Vertailla hallinnonalan digikypsyysasteen kehitystä vuoden 2018 arvioituun digikypsyysasteeseen.

Lisäksi selvitettiin toimintaympäristön muutosten vaikutuksia digikyvykkyyksien kehittymiseen sekä TEM:n digitalisaation ohjauksen ja tuen kehitystarpeita.

Arvioinnin laajuus

Selvityksessä tarkasteltiin 11 TEM:n hallinnonalan toimijaa.

**BUSINESS
FINLAND**

E-, L- ja Y-vastualueittain

FINNVERA

tukes

TE-toimistot kokonaisuutena

Erotuksena vuoden 2018 arviointiin KEHA-keskus arvioitiin omana kokonaisuutenaan ja ELY-keskukset E-, L- ja Y-vastualueittain omia kokonaisuuksinaan.

Digikypsyysviitekehys

Digikypsyysviitekehyksessä on 10 osa-aluetta ja yhteensä 61 alakohtaa, joiden perusteella digikypsyysarviointi suoritettiin.

1. Digivisio ja -strategia

Ymmärrys
Priorisointi
Itsetuntemus
Digistrategia
Ambitiotaso
Resurssit

2. Digitalisaation ohjaus ja johtaminen

Toimeenpano
Johtaminen
Ohjausmalli
Mittarit
Viestintä

3. Henkilöstö ja digiosaaminen

Digiosaaminen
Osaamistarpeet
Osaamisen kehittäminen
Asenne ja motivaatio

4. Organisaatio ja kulttuuri

Asenne teknologiaan
Riskinsietokyky
Kokeilut
Itseohjautuvuus
Innovointi
Yhteistyö
Fyysinen työympäristö

5. Arkkitehtuuri ja teknologia

Kokonaisarkkitehtuuri
Johtaminen ja kehittäminen
Alustat
Integrointi ja rajapinnat
Sovellukset
Laitteet

6. Hankinta ja kehittäminen

Hankintaosaaminen ja prosessit
Hankintamallit ja kumppanit
Palvelukehitys
Poikkihallinnollinen palvelukehitys
Uudelleenkäyttö
Ekosysteemi
Palveluomistajuus

7. Palvelut ja prosessit

Sähköiset palvelut
Palvelukanavat
Palvelupolku
Asiakaspalvelu
Läpinäkyvyys
Lean
Automatisaatio

8. Asiakaslähtöisyys

Asiakaslähtöisyys
Asiakasymmärrys
Sujuvoittaminen
Saavutettavuus
Yhteiskehittäminen
Läpinäkyvyys

9. Tieto

Tiedonhallinta
Yhteiskäyttöisyys
Poikkihallinnollisuus
Oikea-aikaisuus
Tiedolla johtaminen
Avoin tieto

10. Kyberturvallisuus ja tietosuojat

Ymmärrys
Itsetuntemus
Torjunta
Varautuminen
Poikkeustilanteet
Turvallisuus
Tietosuojat

Arvioinnin tiedonhankintamenetelmät

Arviointi perustui erittäin laajaan tietopohjaan ja arviointi toteutettiin vertailukelpoisella menetelmällä vuoden 2018 arviointiin verrattuna.

1. Sähköinen itsearviointikysely

- TEM-konsernin toimijoiden osasto- ja ryhmäpäälliköille.
- **167** vastaajaa (vastausprosentti **44** %)
- **2 016** avointa vastausta.

2. Aineisto- analyysi

- Tietopyyntö relevanteista dokumenteista TEM-konsernin toimijoille.
- Analysoitiin yli **250** asiakirjaa.

3. Ryhmä- haastattelut

- Ryhmähaastattelu kunkin TEM-konsernin toimijan edustajien kanssa.
- Pää-/ylijohtajat ja tietohallintojohtajat + muita asiantuntijoita
- **13** ryhmähaastattelua
- **33** henkilöä.

9/2020 - 11/2020

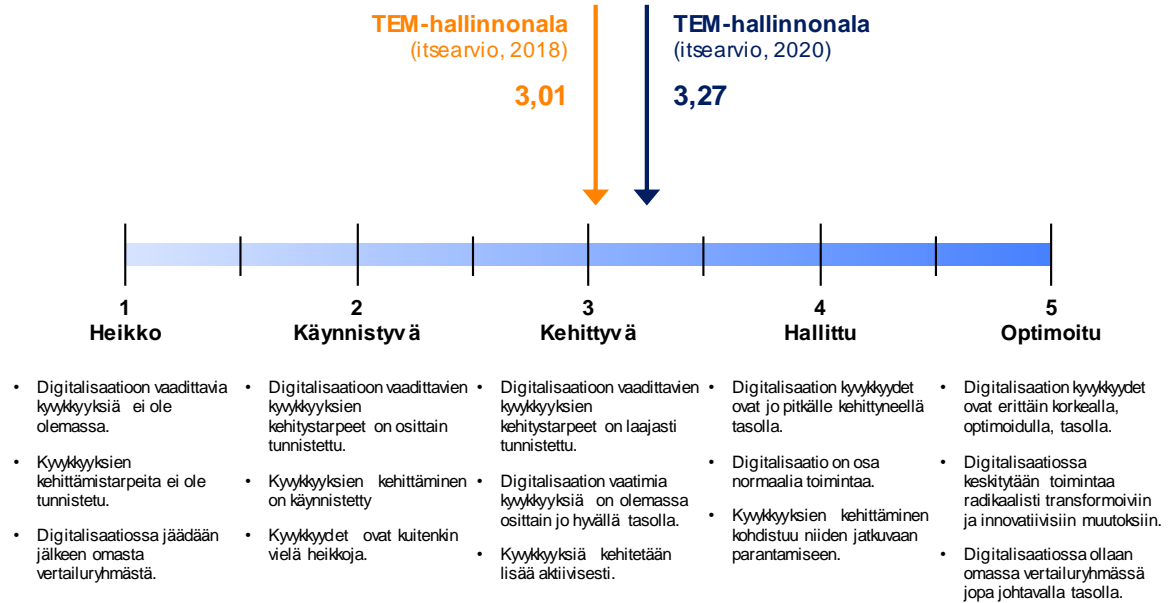

Digikypsyyden itsearvio 2020

Hallinnonalan digikypsyyssaste on itsearvioinnin perusteella kasvanut maltillisesti kahden vuoden aikana.

- TEM hallinnonalan toimijoiden itsearvioinnin perusteella hallinnonalan digikypsyyssaste vuonna 2020 on 3,27.
- Digikypsyyden taso on parantunut (+0,26) verrattuna vuoteen 2018.
- Vuoden 2018 lopussa digikypsyyden itsearvio sijoittui aivan kypsyyssaston 3 ”Kehittyvä” alkupäähän, ja vuoden 2020 arvioinnissa on kypsyyssaste on lähtenyt kehittymään kohti tasoa 4 ”Hallittu”.
- Hallinnonalan digikypsyyssaste on hallinnonalan toimijoiden digikypsyyssasteiden keskiarvo.

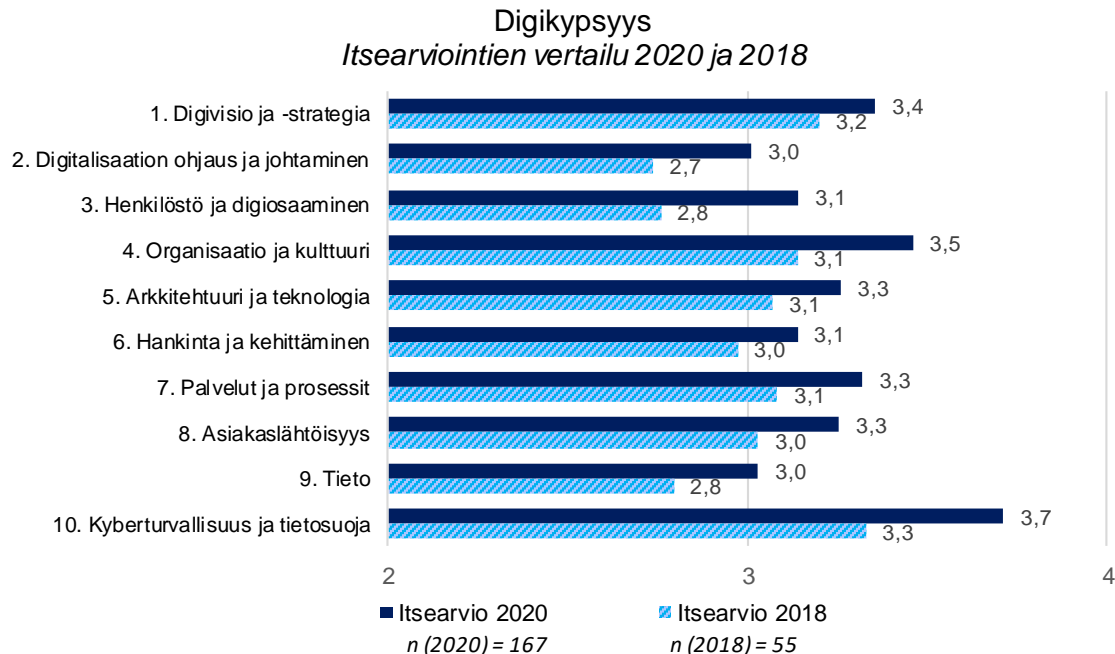
Digikypsyyden itsearvio 2020 vs. 2018

Digikypsyyssaste on kasvanut itsearviointin perusteella kahden vuoden aikana kaikilla digikypsyyden osa-alueilla.

Digikypsyyssasteen itsearviointin osa-aluekohtaiset merkittävimmät muutokset vuoden 2018 arviointiin verrattuna:

- 2. Ohjaus ja johtaminen (+0,27)
- 3. Henkilöstö ja digiosaaminen (+0,38)
- 4. Organisaatio ja kulttuuri (+0,32)
- 10. Kyberturvallisuus ja tietosuojat (+0,38)

Huom. Digikypsyyden arviointiasteikko on 1-5. Kuvaajassa asteikko on rajattu suppeammaksi tarkastelun helpottamiseksi.

Vahvuudet ja kehityskohteet

Yhteenveto Kyber -osa-alueen vahvuuksista, kehityskohteista ja muutoksista.

10. Kyberturvallisuus ja tietosuoja

Vahvuudet

- Kyberturvallisuuden ja tietosuojan riskit ja kehitystarpeiden merkitys tunnistetaan
- Resursointia lisätty rekrytoineilla
- Torjunta on proaktiivista, esim. auditointien ja harjoitusten kautta
- Henkilöstöä koulutetaan

Muutos
vuodesta 2018

- Kyberturvallisuuteen ja tietosuojaan alettu kiinnittää aikaisempaa enemmän huomiota
- Tiedonhallintalaki parantunut kyberturvallisuuden ja tietosuojan painoarvoa
- Itsetuntemus on parantunut
- Uhkien ja hyökkäysten määrä on lisääntynyt

Kehityskohteet

- Henkilöstön kyberturvallisuus ja tietosuojaosaaminen on edelleen varsin vaihtelevaa
- Tekninen suojautuminen on monesti toimittajan vastuulla, eikä osaamista/ymmärrystä ole sisäisesti

Kehityssuosituksset

Suosituksset

10. Kyberturvallisuus ja tietosuoja

Hallinnonalan taso

- Perustetaan hallinnonolantason **tietoturva- ja tietosuoja-asioiden yhteistyöfoorumi**, jossa voidaan vaihtaa tietoa, jakaa hyviä käytäntöjä ja suunnitella yhteisiä kehitystoimenpiteitä.
- Määritellään ja otetaan käyttöön hallinnonalan **yhteiset kyberturvallisuus- ja tietosuojalinjaukset**.

Toimijakohtainen taso

- Varmistetaan, että organisaatiolla on kattava **valmius- ja varautumis- sekä viestintäsuunnitelma** häiriö- ja poikkeustilanteisiin.
- **Harjoitellaan** toimintaa häiriö- ja poikkeustilanteissa esimerkiksi osallistumalla digi- ja väestötietoviraston Taisto-harjoituksiin säännöllisesti.
- Varmistetaan, että henkilöstöllä on riittävät arjen **kyberturva- ja tietosuojataidot** toteuttamalla jatkuvia koulutuksia ja varmistamalla riittävä viestintä.
- Varmistetaan, että asiakkailla on helppo tapa **sähköisesti luvittaa** omien tietojensa käyttäminen palveluiden ja toiminnan kehittämiseksi (omadata).